

# UNA@AKUSTI-areena: Sosiaalihuolto

Kuntatalo 17.9.2019

Erillisten toimintamallien ongelmia järjestelmäkehittämisen näkökulmasta

matti aj karvonen

matti.karvonen@pikassos.fi

Pikassos Oy /Kanta-Häme

## Heti alkuun puheenvuoron suunnittelun vaikeuksia...

- Minkä diapohjan valitsisin?
  - Sote kaatui – käyttäisinkö kuitenkin maakuntavalmistelun pohjaa?
  - Ottaisiko jonkun kunnan/kuntayhtymän pohjan? Tai edes logot niistä?
  - Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassoksen pohjan?
  - Jonkun ihan valmiin Power Pointin pohjan?
  - Jonkun ihan muun?
  - Ihan blancon?
- Kuvastanee yleensäkin epätietoisuutta organisaatioissa – ollaanko yksin vai jossain kimpassa?

# Erillisten toimintamallien ongelmia järjestelmäkehittämisen näkökulmasta

---

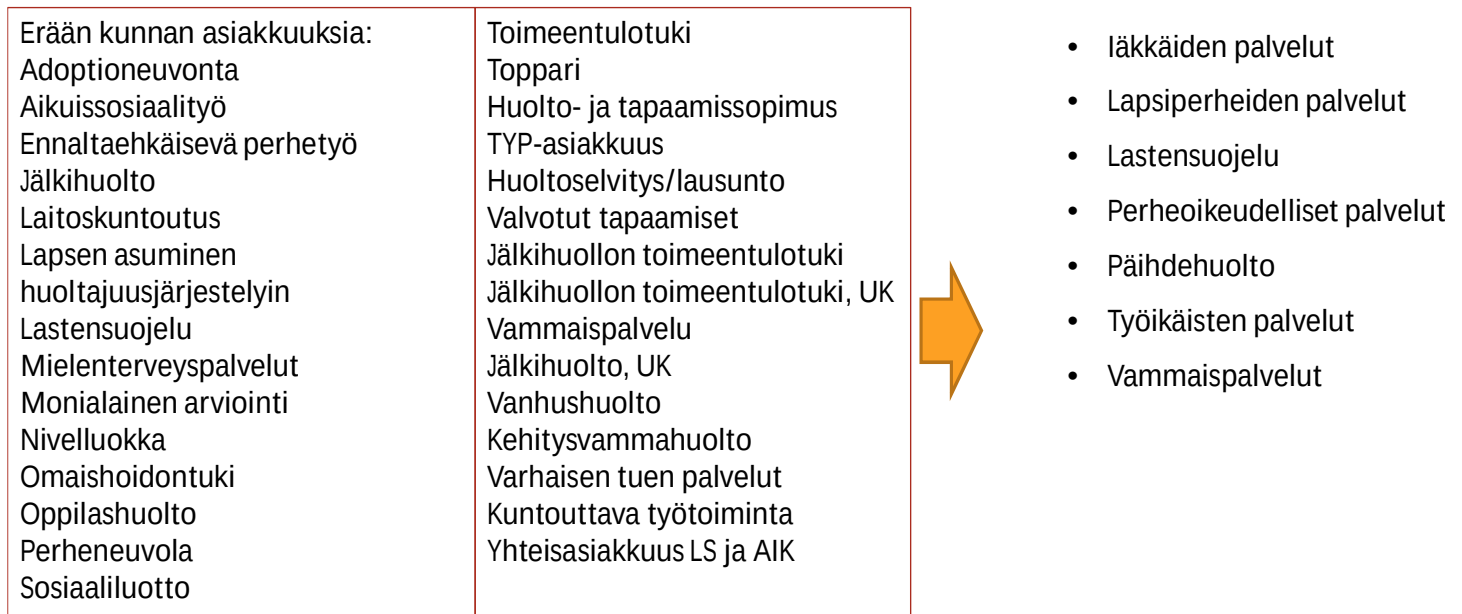
- Taustaa ja nykytilaa:
  - Kanta-Häme on maakunta, jossa on sosiaalihuollon osalta 6 kuntaorganisaatiota sekä yksi 5 kunnan hyvinvointikuntayhtymä
  - Käytössä on 2 eri sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmää – 1 Hämeenlinnassa ja muissa 6 organisaatiossa saman toimittajan 6 eri järjestelmäympäristöä
  - Pirkanmaalla kuntia on 22 ja myöskin 2 eri sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmää käytössä
  - Lisäksi sosiaalihuollon asiakastietoa kirjataan terveydenhuollon järjestelmiin
  - Organisaatiossa palvelinympäristö on hankittu joko järjestelmätoimittajalta palveluna tai sitten toteutettu ”omilla” palvelimilla
  - Järjestelmät ovat Kanta-Hämeessä olleet käytössä n. vuodesta 2004
  - Järjestelmien tietosisältörakenteet on vuosien saatossa rakennettu organisaatiokohtaisesti ja usein miettimättä, onko olemassa kansallista palvelutehtäväluokitusta – ensimmäinen palvelutehtäväluokitus on kuitenkin jo vuodelta 1989
  - Käyttöoikeudet asiakastietoihin ovat organisaatiokohtaisesti määriteltäviä ja epäyhteneviä
  - Määrämuotoisia asiakasasiakirjoja ei juurikaan ole käytössä
  - Pääkäyttäjinä toimii monissa organisaatioissa useita työntekijöitä oman työn ohella -> järjestelmän suunnitelmallinen kehittäminen on ollut hankalaa

## Järjestelmien kerrostuneisuus

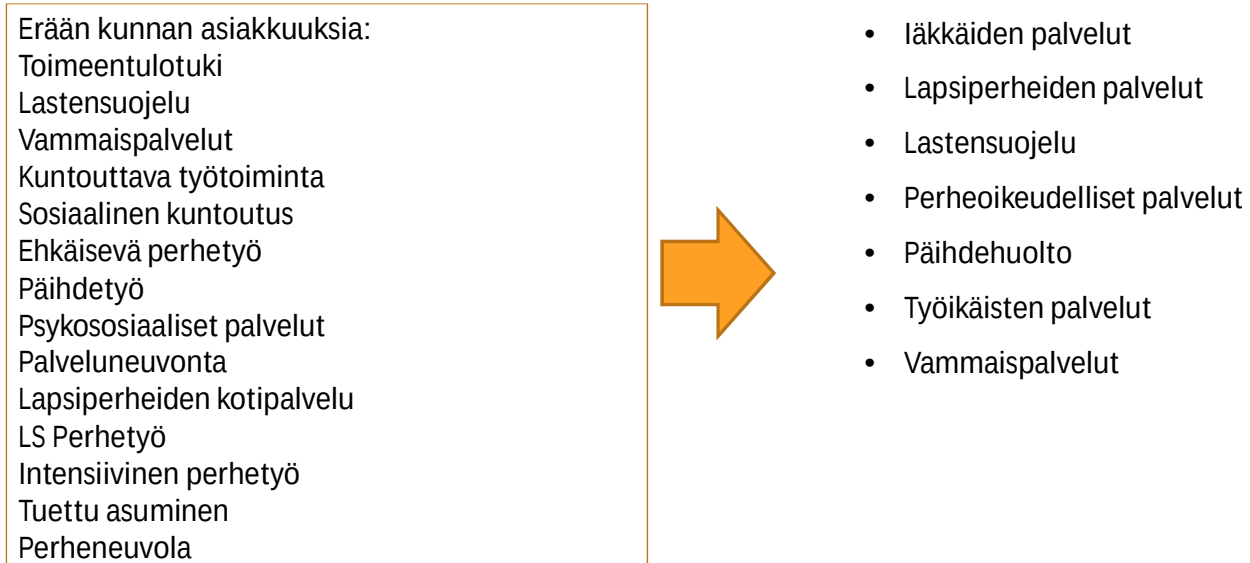
---

- Sosiaalihuoltoa ohjaavat lukuiset erityislait, joiden muutokset ovat myös vaikuttaneet asiakastietojärjestelmien sisältörakenteeseen → vuosien mittaan muutokset ovat aiheuttaneet tietosisältöihin kerrostuneisuutta
- Myös yleislait (esim. laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista, laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä) ovat vaikuttaneet järjestelmäkehittämiseen ja muutoksiin tietosisällöissä

## Palvelutehtäväluokituksen haasteet



## Palvelutehtäväluokituksen haasteet



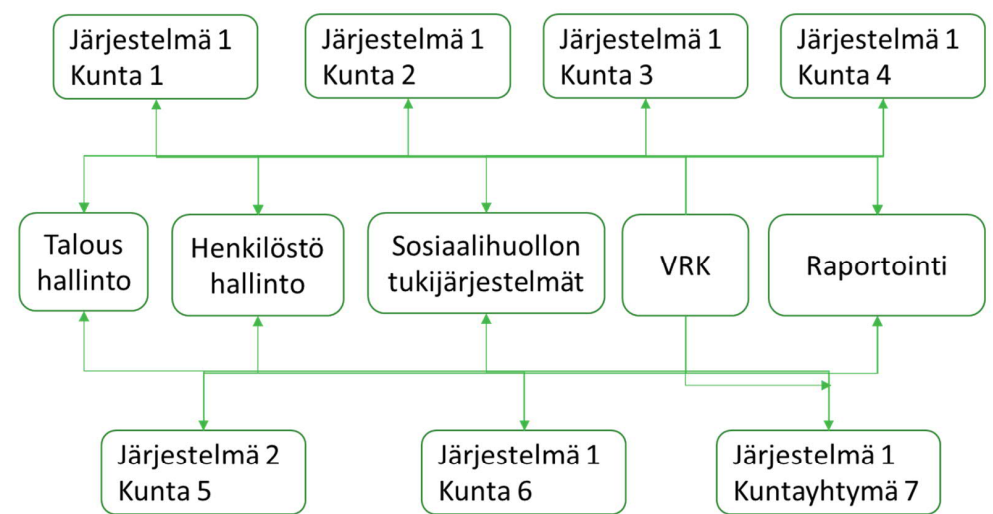
## Maakuntavalmistelujen suunnitelmia ja skenaarioita

- Maakunta – ja sote –uudistusvalmisteluissa tehtiin suunnitelmia ja skenaarioita asiakastietojärjestelmäratkaisusta
- Skenaariot perustuivat kuitenkin siihen oletukseen, että maakunta ja yksi rekisterinpitäjä on tulossa
- Rahoitus oli myös luvassa maakunnalta, joten organisaatiokohtainen järjestelmien kehittäminen jäi taka-alalle
- Maakuntavalmistelun skenaarioita:

### Skenaario 1 – jatketaan nykyisillä järjestelmillä

#### Ongelmat:

- Asiakastieto sirpaloituu eri järjestelmiin – työntekijöillä käytössä useita järjestelmiä tai asiakkaat ”pakotettava” asioimaan omassa kunnassaan tai samassa asiointipisteessä
- Digitaaliset palvelut hajautuvat ja joudutaan rakentamaan kaikkiin järjestelmiin
- Kanta-liittymisen muutokset tehtävä kaikkiin järjestelmiin
- Jokaisesta järjestelmästä rakennettava liittymät liitännäisjärjestelmiin



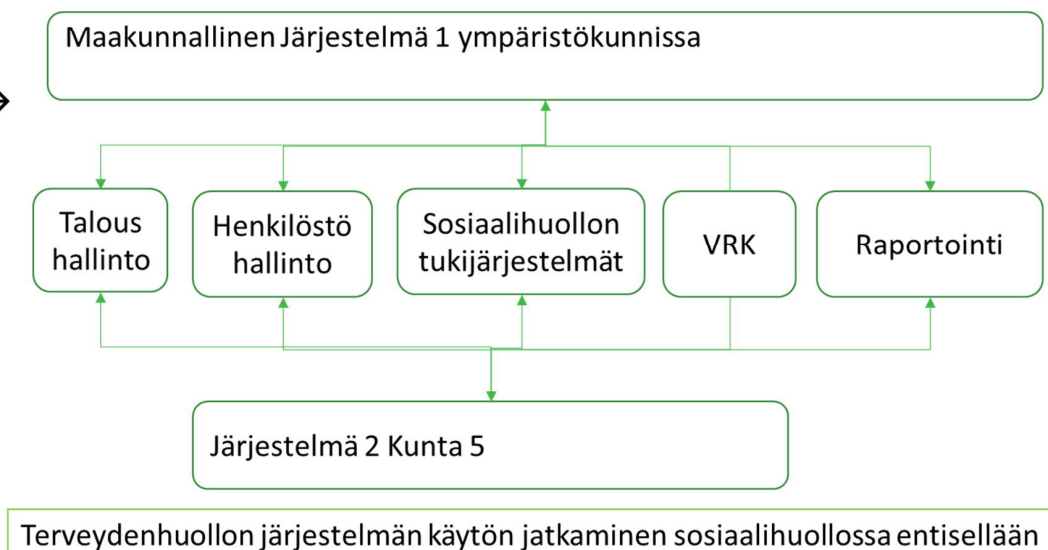
Terveystietojärjestelmän käytön jatkaminen sosiaalihuollossa entisellään

Hyödyt: Vaikea löytää hyötyjä tälle vaihtoehdolle

## Skenaario 2: Saman tuoteperheen järjestelmien yhdistäminen

### Ongelmat:

- Asiakkuuksien hallinta edelleen asiointi- tai asumisperusteista → asiakkuuksien hallinta vaikeaa
- Yhdenvertaiset digitaaliset palvelut vaarantuvat
- Ylläpito vaatii edelleen resursseja
- Raportointi haasteellista
- Valvontatehtävät (esim. lokiseuranta) vaikeaa
- Järjestelmä 1n yhdistäminen vaatii kilpailuttamisen



Hyödyt: Asiakkuuksien, liityntöjen, Kanta-vaatimusten hallinta helpompaa kuin vaihtoehdossa 1

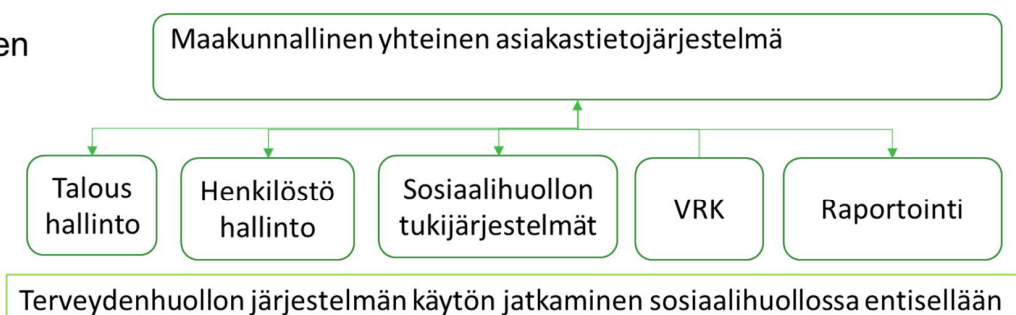


9

## Skenaario 3: Yhteinen asiakastietojärjestelmä

### Hyödyt:

- Mahdollisuus tukea asiakastietojen käsittelyn yhdenmukaisuutta
- Asiakkaiden yhdenvertaiset sähköiset palvelut
- Liittymien rakentaminen yksinkertaisempaa
- Raportointi yhdenmukaista
- Järjestelmän ylläpito voidaan hoitaa keskitetysti



### Ongelmat:

- Saattaa olla väliaikainen ratkaisu (esim. UNA-tulevaisuus)
- Ei ratkaise kattavasti sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnalla tapahtuvaa kirjaamista
- Hankinta kilpailutettava



10

## Haasteita lähitulevaisuuteen – palvelutehtävien ja sosiaalipalvelujen luokitus

---

- Palvelutehtäväluokitus ja sen mukaiset käyttöoikeudet asiakastietoihin on toteutettava organisaation liittyessä Kanta-palveluihin tai viimeistään 1.1.2021 alkaen
- Käyttöoikeudet perustuvat:
  - Palvelutehtäväluokitukseen
  - Sosiaalipalvelujen luokitukseen
  - Palveluprosesseihin (asian vireilletulo, palvelutarpeen arviointi, asiakkuuden suunnittelu, palvelun järjestäminen, palvelun toteutus)
  - Asiakirjatyyppeihin ja asiakasasiakirjoihin
- Muutokset järjestelmiin ovat mittavia – erittäin iso muutos on myös tulossa asiakastyötä tekevien ammattilaisten kirjaamiskäytäntöihin

## Haasteita lähitulevaisuuteen - organisaatiorekisteri

---

- SOTE-organisaatiorekisteri sosiaalihuollon osalta on Kanta-Hämeen osalta erittäin puutteellinen
- Organisaatiorekisterin sisältö on päivitettävä
- Osittain organisaatiorekisteri on jäänyt vähemmälle huomiolle maakuntavalmisteluiden aikana koska maakuntaudistus olisi voinut tuottaa myös toimintojen uudelleen organisoimista, jolla olisi voinut olla vaikutusta organisaatiorekisteriin
- Rekisterin suunnittelu vaatii huolellista suunnittelua, koska sillä on liittymä asiakastietojen käyttöoikeuteen asiayhteyden todentamiseksi

## Haasteita lähitulevaisuuteen – järjestelmien konsolidointi

---

- Maakuntavalmisteluissa suunniteltiin myös järjestelmien konsolidointia esimerkiksi yhdistämällä saman tuoteperheen järjestelmiä
- Maakunnasta olisi tullut kattava rekisterinpitäjä, joka olisi mahdollistanut konsolidaatiota
- Kaikissa maakunnissa ei ole kuntayhtymämallia joten rekisterinpitäjinä toimivat kuntaorganisaatiot, mikä mutkistaa konsolidointihaaveita tai estää ne
- Monen järjestelmän käyttäminen syö resursseja käyttäjätukena
- Maakuntayhteistyötä halutaan jatkaa. Asiakkaat eivät kuitenkaan ole välttämättä yhdenvertaisessa asemassa, koska järjestelmien lisäpalvelut (esim. sähköinen asiointi) ovat organisaatiokohtaisesti hankittuja (tai hankkimatta)

## Haasteita lähitulevaisuuteen – Kanta-liittymiseen valmistautuminen

---

- Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla tehtiin pienimuotoinen kysely pääkäyttäjille Kanta-valmistautumisesta:
  - Hallinnollisia päätöksiä Kantaan liittymisen vaiheesta ei ole tehty
  - Kanta-palvelujen käyttöönoton projektointia ei juurikaan ole tehty tai se on alkutekijöissään
  - Organisaatiorekisterin suunnittelu alkuvaiheessa
  - Sote-ammattikorttien hankintaan kiinnitettävä huomiota
  - Määrämuotoisten asiakasasiakirjojen käyttöön otto puutteellista

## Haasteita lähitulevaisuuteen - resursointi

---

- Valmistautuminen tulevaisuuteen vaatii resursointia:
  - Taloudellinen resursointi nykyjärjestelmiin on mittavaa
  - Muutokset vaativat työntekijäresursointia sekä teknisen toteutuksen osalta että substanssiosaajien osallistumisena
- Kanta-Hämeessä ja Varsinais-Suomessa on palkattu kuntien rahoituksella sosiaalialan osaamiskeskusten kautta koordinointiresurssia tuleviin muutoksiin – tarvetta varmaan olisi muillakin alueilla...